

Ordliste for «Bærekraft»

FN og politikk

Menneskerettigheter

Rettigheter alle mennesker har, uansett kjønn, religion, alder eller nasjonalitet.

FNs sikkerhetsråd

Det mektigste organet i FN, med hovedansvar for å bevare internasjonal fred og sikkerhet.

FNs flyktningkonvensjon

En internasjonal avtale som skal sikre at alle som flykter fra uholdbare forhold får opphold i et annet land til det er trygt å reise hjem igjen.

FNs klimapanel

FNs ekspertpanel for klimaforskning.

FNs bærekraftsmål

17 mål for bærekraftig utvikling i verden innen 2030.

FN

Internasjonal organisasjon som arbeider for fred og samarbeid, med 193 medlemsland.

Konvensjon

Annet ord for en internasjonal avtale.

Utenrikspolitikk

Politikk som handler om et lands forhold til andre land.

Demokrati

Folkestyre, hvor folk deltar i viktige beslutninger i samfunnet, blant annet gjennom valg.

Bistand

Fellesord for penger, mat, utstyr og hjelp som et land gir til et annet land.

Ytringsfrihet

Å ha frihet til å si det man mener uten å bli straffet for det.

Internasjonal

Betyr at noe gjelder mange land eller alle land i verden.

Styresett

Måten et land styres på, og forholdet mellom de som har makten og befolkningen i landet. Demokrati er et eksempel på dette.

Fattigdom, bistand og sult

Fattigdom

En betegnelse for en uakseptabelt lav levestandard med for lite penger, mat, klær, trygghet og valgmuligheter.

Ekstrem fattigdom

Å leve for under 1,25 dollar (7-8 kr) om dagen.

Nødhjelp

Kortsiktig hjelp til mennesker i en akutt krise forårsaket av krig, naturkatastrofer eller epidemier.

Humanitær katastrofe

En katastrofe som rammer mange mennesker og som gjør at de trenger hjelp.

Slum

Et område i eller ved en storby hvor det bor mange fattige mennesker.

Sult

At kroppen ikke får nok mat og dermed ikke får energi.

Innvandring, flyktninger og rasisme

Asylsøker

Betegnelse på en person som søker beskyttelse i et annet land.

Innvandrer

En person som er født i utlandet, og bosatt i Norge.

Migrasjon

Et begrep for forflytning av enkeltmennesker eller grupper.

Internt fordrevne personer

Personer eller grupper som er tvunget til å forlate hjemstedet på grunn av væpnet konflikt, vold, brudd på menneskerettighetene eller naturkatastrofer.

Radikalisering

Radikalisering er en prosess hvor en persons holdninger endrer seg, og beveger seg lenger og lenger vekk fra det man ser på som vanlige holdninger i et samfunn.

Ideologi

Bestemte ideer om hvordan et samfunn bør være, ofte knyttet til en religion eller et land.

Rasisme

Holdninger om at mennesker kan rangeres i verdi ut fra biologiske eller visuelle kjennetegn, religion eller nasjonal opprinnelse.

Terrorisme

Bruk av vold mot vanlige folk for å spre frykt.

Likestilling

Like rettigheter og muligheter for kvinner og menn.

Diskriminering

Å forskjellsbehandle mennesker på grunn av kjønn, religion, språk, hudfarge eller annet.

Minoritet

En gruppe som er i mindretall.

Klima og miljø

Atmosfære

Et lag som ligger rundt jorda og sørger for jevn temperatur.

Klimagasser

Gasser som slipper inn solstråler på vei inn til jorda, men som ikke slipper dem ut igjen.

Togradersmålet

Et mål om å holde den globale temperaturstigningen under 2 grader i år 2100, sett i forhold til 1850.

Økologisk fotavtrykk

Brukes for å måle menneskenes forbruk av naturressurser.

Avskoging

Når alle trær i et område hugges ned.

Naturressurs

Råstoff fra naturen som kan bruke til noe nyttig. F.eks. trær, vann, gull og olje.

Ekstremvær

Uvær som er farlig for mennesker og verdier.

Økosystem

Et system i naturen, hvor alle artene som lever der er avhengige av hverandre for å overleve.

Fornybare ressurser

Kan brukes uten å bli brukt opp, så lenge man ikke bruker for mye på en gang (vann/tre/vind f.eks.).

Klima

Gjennomsnittsværet på et sted, målt over tid, vanligvis 30 år.

Global oppvarming

Stigning i jordas gjennomsnittstemperatur.

Sola

Jordas hovedkilde til energi.

Erosjon

Skadelig slitasje på jordoverflaten skapt av blant annet vann og vind.

Fornybar energi

Fellesord for energi som kan brukes om og om igjen uten å bli brukt opp.

Klimaendringer

Store forandringer i været over tid.

Økonomi og handel

Økonomi

Produksjon og fordeling av penger og andre ressurser.

Grønn økonomi

Et økonomisk system som bidrar til høy utvikling og lave økologiske fotavtrykk på en gang.

Rettferdig handel eller Fair Trade

Handel som tilbyr anstendige priser og sikrer gode arbeidsforhold til de som produserer varene.

Gjeld

Penger som er lånt, som må betales tilbake. Både personer og land kan ha gjeld.

Økonomisk utvikling

En type utvikling som handler omfordeling av penger, forbruk og handel.

Eksportere

Å selge varer og produkter fra ett land til et annet land.

Importere

Å kjøpe varer og tjenester fra et annet land til sitt eget land. Det motsatte av å eksportere.

Produksjonskjede

Utviklingen av en vare fra råstoff til produksjon, salg og levering til kunden.

Industri

Produksjon som gjør råvarer om til produkter eller varer, ofte i en fabrikk.

Samfunnsutvikling

Befolkningsvekst

Når det fødes flere mennesker enn det dør i en befolkning.

Helsetjenester

Fellesord for hjelp fra lege, sykepleiere, sykehus, helsesøster, vaksine, medisin, operasjon og behandling

Infrastruktur

Fellesord for alt som får et samfunn til å fungere godt, som veier, flyplasser, strøm, internett, vann og søppelanlegg.

Bærekraftig utvikling

En utvikling som dekker behovene til de menneskene som lever nå, uten å ødelegge mulighetene for fremtidens mennesker.

Urbanisering

At flere og flere mennesker flytter fra landsbygda til byene.

Generasjon

Et slektsledd. Besteforeldre, foreldre og barn er eksempler på dette.

Matsikkerhet

Tilgang til nok, trygg og sunn mat til alle.

Innovasjon

Å skape noe nytt og tenke på nye måter.

Sosiale forhold

Sier noe om hvordan folk lever i et samfunn. F.eks. når det gjelder helse, utdanning, likestilling og demokrati.